

que prima est à fine; et *beth*, que secunda est ab initio, commutatur cum *schin*, que secunda est à fine: quomodo Jeremias c. 51, v. 41, *Seach* vocat ipsam *Babel*) *kerub* idem est quod *kascor*, et *kescer* peraphresin littera *nun*, que solet esse in verbis incipientibus à *nun*, idem est quod *kannescer*, id est, sicut aquila. Sicut quoque Cherub, uti sua forma, ita et suo nomine, quatuor animalium species in se includit et exprimit.

Moral. Cherubim sunt symbolum sapientie, que ceteris rebus prestat, et sola apta est ad regimen. Sapientia enim Dei, in gubernando hoc universo, attingit à fine usque ad finem fortiter, et disponit omnia suaviter. Hæc est forma optimi regiminis. Vis optime regere? rege ut Deus fortiter et suaviter. Unde hæc sapientiam impensè postulat Salomon à Deo, Sapient. 9. Audi Horat. lib. 1, epist. 1:

Ad summum sapiens uno minor est Jove; dices,
Liber, honoratus, pulcher, rex denique regum.

Beatas fore respul. dixit Plato, si vel sapientes eas regerent, vel earum rectores sapientie studerent. Et Aristot. ait: *Sapere principantis est*. Vis ergo esse Cherubim? Vis esse sapiens, ut te et alios regere possis? audi primò Apuleium: *Sapiens*, inquit, nec in secundis rebus effertur, nec contrahitur in adversis. Et Senecam epist. 60: *Sapiens*, ait, *ad omnem incursum munus et intentus est: non si paupertas, non si luctus, non si ignominia, non si dolor impetum faciat, pedem refert. Interterritus contra illa bit et inter illa. Sapiens plenus est gaudio, hilaris, placidus et inconcussus, cum diis ex pari vivit. Et epist. 72: Sapiens vincit virtute fortunam. Et epist. 77: *Præcogitanti nulli mollis tetus venit. Sapiens assesscit futuris malis, et que alii diu pulendo levia faciunt, hic levia facit diu cogitando. Secundò, Isocrates ad Nicoclem de regno: Sapiens, ait, sunt qui et negotia dextrè obire, et inter homines versari commodè possunt, nec in citâ mutationibus perturbantur: moderatè ferre videntur tant adversa quam prospera. Tertio, Lactantius lib. 3, c. 50: Qui vult, inquit, sapiens et beatus esse, audiat Dei vocem, diceat justitiam, sacramentum natiuitatis suæ noscat, humana contemnat, divina suscipiat, ut summum illud bonum, ad quod natus est, possit adipisci. Summa ergo sapientia est in hoc uno, ut homo Deum cognoscat et colat. Quarto, S. Greg. Nazianz. in Apolog.: Prima, ait, sapientia est vita laudabilis, et epius Deum pura mens, per quam puri puro junguntur, et sancti sancto sociantur. Quintò, Apollo Delphicus, et Cicero lib. 4 de Legibus: *Sapientia*, inquit, est, *quæ se excuset, nosce teipsum. Sextò, Cicero ib. 1 de Finib.: Sapientia*, ait, est ars vivendi, que mentium pellit ex animis, que horrescere metu non sinit; quæ præceptis in tranquillitate vite potest, cupiditatum ardore restincto. Item: *Sapientia est vincere iram, vincere seipsum. Septimò, Cicero, 3 Tuscul.: Sapientia*, ait, nihil potest videri magnum in rebus humanis, cui æternitas omnis, totiusque mundi nota sit magnitudo. Vis ergo esse sapiens? tempus et temporalia despice, æterna et æternitatem cogita. Idem Cicero paradox. 4: *Sapiens animus*, ait, *magnitudine consilii,***

tolerantia rerum humanarum, contemptio fortune, virtutibus omnibus ut moribus septus, vincit aut expugnari non potest. Et Tuscul. 4: Vir temperatus, constantis, sine metu, sine agriditudine, sine libidine, is est sapiens. Rectè Poeta:

Virtus cui sapit, ille sapit.

Octavo, Architas: *Sapientia*, ait, est cognitio rerum divinaram, et prudentia humanarum rerum, et eorum que ad vitam spectant. Nonò, S. Greg. 10 Moralium c. 27: *Iustorum*, ait, *sapientia est, nihil per ostentationem fingere, sensum verbis aperire, vera ut sunt diligere, falsa devitare, bona gratis exhibere, mala libentius tolerare quam facere, nullam injuriam ultionem querere, pro veritate contumeliam lucrum putare. Sed hæc iustorum simplicitas deridetur. Quid namque stultius videtur mundo, quam mentem verbis ostendere? nihil machinatione callide simulare? nullas injurias contumeliose deridere? pro maledicentiis orare? paupertatem querere? possessa relinquere? rapientem non resistere? percutientem maxillam alteram præbere?*

Jam vis exempla sapientia? Alexander Magnus videns Diogenem in dolo recumbentem: *O vas*, ait, *sapientia refertum!* Diogenes vero sapientia nihil desse, hoc syllogismo colligebat: *Amicorum omnia sunt communia. Diis nihil deest; sapientes sunt eorum amici: ergo sapientibus nihil deest, sed eorum, epius ac doctum, sunt omnia. Sed eodem syllogismo rejici poterat petens aliquid. Cur petis habens omnia? at respondisset: Non peto, sed repeto. Ita Laert. l. 6. Aristoteles dicebat sapientem sibi sufficere, eò quòd omnia que sunt aliorum, sunt et hujus qui cum omnibus habet amicitiam et communionem. Alfonso, Aragonum rex, aiebat se pluris facere sapientiam quam opes et regnum; illam enim esse Dei filium, solamque rerum omnium immortalent, atque ex omni genere animantium soli homini concessam. Testis est Panorm. in ejus Vita. Thales rogatus, quomodo quis sapienter et optime viveret? Si, ait, que in aliis reprehendit, eas non faciat ipse. Ita Laert. lib. 1. Carolus V, felix et sapiens, in bellis pietate et Deo nitebatur, addebatque nervos belli esse pecuniam, commeatu, milites; verum si ex iis aliquo carendum esset, se militem veteranum electurum esse, cujus industria et fortitudine reliqua duo ex hoste se comparaturum confideret. Hinc ipse in comparando exercitu se caput sumere ab Italis, brachia et manus ab Hispanis, pectus à Germanis, ventrem et pedes à reliquis gentium turba dicebat. Socrates aiebat, mentem sapientis esse templum, ejusque os ostium. Mentem templi ostio aperto pulcherrima simulacra præcipiunt; sic ex ore sapientis animi simulacra industria pervidentur. Philo lib. de Abraham: *Sicut*, ait, *gubernator in navi, magistratus in civitate, imperator in exercitu, anima in corpore, mens in animo; sic reverà primus est sapiens in humano genere, estque quasi sol in mundo.**

Porrò documenta ac indicia sapientie accipe. Primò, sicut mundus undique teres ac rotundus sibi constat, ita sapiens nihil extra se querit, seipso contentus. Rursùm, ut alayones, teste Plinio lib. 40, c. 52, mediâ

etiam hieme mare tranquillum præstant, non sibi solum, sed aliis quoque; ita sapiens turbatissimis rebus, non solum ipse turbatur animi tranquillitatem, sed et alios concitatos componet ac sedabit. Secundò, sicut, teste Plinio, lib. 11, cap. 2, in cilice non minùs admiranda vis est quam in elephante; ita sapientia in maximis pariter ac minimis negotiis magnum virum ostendit; ingeni enim vis est etiam in ludicio ac humili argumento elucet. Uti enim bonus artifex è quavis materia simulacrum fingit; ita sapiens quamvis fortunam sapienter administrat. Tertio, ut cochleæ, teste Plinio, lib. 9, cap. 52, lentè ingrediuntur, nec quidquam attingunt, aut usquam se movent, nisi cornibus præterfiant; ita sapientem oportet esse cunctabundum, minimeque præcipitem, et pedetentim aggredi, gustu quodam priùs sumpto. Sicut enim Aquilo initio vehementer, desinit lenior; contra Auster initio lenior, desinit vehementer; ita qui præcipites magno impetu aliquid aggrediuntur, frugescent in processu; contra, qui consilio aliquid suscipit, magis ac magis accenditur operis progressu. Quarto, sicut quò directius nos ferit sol radiis suis, hoc minor est umbra nostri; quò verò obliquius, hoc magis increvit umbra corporis; ita quanto plus quisque assecutus est verè sapientia, hoc minus præcipitem de se sentit; quo longius abest ab eà, hoc se magis dilatat stultissimâ persuasionè sapientie. Quintò, uti *indomita*, ait Plinius lib. 57, c. 4, *vis est adamantini, unde et nomen accepit, adeò ut nec caleat igni, nec ferro cedat, quin et ictum ita respuit, ut ferrum simul et incudes dissiliant;* sic sapientis animus adversis omnem fortunæ sævientis impetu invictus est. Ut grandis illa tectis dissulat magno quidem fragore, sed nullâ noxâ; sic insolus fortunæ nihil potest in sapientem. Hinc veteres sicut fortunam rotundo lapidi insistentem pinxerunt; ita sapientiam in quadrato statuerunt; ex hoc hieroglyphico volubilem illam, hæc verò firmam et inconcussam significantes. Ita Pererius hieroglyphico 59. Sextò, ut Deus plurimum sapiens et intelligens minimum loquitur; ita sapiens non nisi necessaria loquitur.

Gentilis, ut vides, lector, subinde cito, non tam meo, quam aliorum nonnullorum præsertim secularium, qui libris et tempore carent, sensu et desiderio; quia Plato et Stoici, quos secuti sunt Aristoteles, Seneca, Cicero, Philo, ceterique philosophi, suam sapientiam hausèrunt à Mose. Unde Plato dictus est Moses atticus. Mosi ergo reddatur gnoma gentilium, quasi ab eo accepta, ideòque illi debita. Concionatores tamen, et qui res særas tractant, cum grano salis diseredet et sobriè utantur, ne særa profanis temerè miscendo eadem vilipendant et profanent.

VERS. 21. — IN QUÆ PONES TESTIMONIUM, hoc est, legen, puta tabulas legis. Vide dicta v. 16.

VERS. 22. — INDE PRÆCIPIAM ET LOQUIAR AD TE SUPRA PROPITIATORUM. Hinc patet, Moysen ducent et legislatorem populi sapiens intrasse in Sancta sanctorum, ut Deum de dubiis consuleret, vel inibi audiret Deum momentem et præcipientem, ut hic dicitur. Quare quod

Levit. 16, præcipit Deus ut pontifex semel tantum in anno ingrediatur in Sanctum sanctorum, hoc Moysen non tangit, qui non erat pontifex, sed legatus et interpretans Dei.

VERS. 25. — FACIES ET MENSÆ DE LIGNIS SETIM. Nota. Hæc mensa facta erat, ut exciperet 12 panes Deo proponendis; hinc hæc mensa erat ante Sancta sanctorum, in Sancto, juxta altare thymiamatis, nam Sanctum hæc tria habebat scilicet altare thymiamatis, quod ad latus septentrionale sive sinistrum habebat hæc mensam; ad latus verò meridionale sive dextrum, habebat candelabrum. Unde et mensa hebraicè dicitur *schulchan*, quasi missio vel emissio, quòd in eâ panes hi immitterentur Deo. Consimili fortè agnominazione, inquit Vilalpando, mensam quasi missam vocarunt Latini, eò quòd in mensâ ferula mitterentur; unde primam dicebant, et secundam mensam; sed et ferula singula missus vocabant; licet Varro mensam dictam putet quasi mesam, eò quòd inter duos media poneretur. Secundò, erat hæc mensa facta ex lignis setim auro obductis. Tertio, longa erat duos cubitos, lata unum cubitum, alta cubitum et dimidium; hinc patet mensam fuisse non rotundam, sed quadrangulam. Quarto, mensa hæc habebat labium, id est, limbum aureum per circumum; in ipso labio erat corona interrasilis quatuor digitorum, cui alia corona minor imponebatur ad ornatum, et ut aliorum esset corona, utque melius panes continerent non deciderent. Quintò, mensa hæc habebat quatuor pedes, et in summitate pedis ejusque habebat circumum aureum, ita ut per quatuor circulos positos in lateribus, non longitudinis, sed latitudinis, non immitterentur vectes, quibus portaretur mensa humeris quatuor sacerdotum. Ita ex Josepho Ribera.

Allegor. Sanctum est Ecclesia in terris militans, tendensque ad Sanctum sanctorum, id est, ad cælum, in quâ alii se dedunt cleemosynis et operibus charitatis; hos significat hæc mensa panum; qui se dedunt doctrinæ et vite sanctæ; hos significat candelabrum; alii se dedunt orationi, laudi Dei et contemplationi, hos significat altare thymiamatis; coronam habet mensa, ut significet misericordes et eleemosynarios non tantum in cælo, sed etiam in terrâ à Deo benedicti, gloria et honore coronari. Vide Ribera lib. 2 de Templo, c. 11. Sicut mensa hæc erat in Sancto juxta Sanctum sanctorum, in quo erat thronus Dei, sic *cleemosyna*, inquit S. Chrysostom. homil. 9 in Matth., *amica Deo consistit, et semper ei propinqua est; pro quibuscumque voluerit, facillè munus impetrat, vincula peccatorum ipsa dissolvit, fugat tenebras, exinguit ignem; huic cum nullâ fiducia portæ cæli aperiuntur, et veluti reginâ intrante nullus janitorum, nullus custodum qui assistunt, audent dicere: Quæ tu es, vel unde? sed omnes cum è regione suscipiunt. Virgo est habens alas aureas, circumscripta per omnia venustate, sed succincta, vultum habens candidum atque mansuetum, pennata est et levit, et semper ante solum regale consistit. Rectè Poeta:*

O que stultitia est! Deus emitt sanguine servos;
Mercuri exquo nos piget aræ Deum.

Amadæus, Sabaudia dux, rogatus à quibusdam legatis, num haberet canes venaticos? annuit ut postera die redirent. Cùm verò jam adessent, Amadæus è pergula ingentem mendicorum copiam eis ostendit uia discumbentium. Atque: *Hi sunt, inquit, canes mei quas alo quotidie, quibusque celestem gloriam me spero venturum.* De elemosynâ plura dicam, Deuterum 26, in fine.

Rursùm mensa hæc significat mensam corporis et sanguinis Christi in Eucharistiâ. Ita Rupert. et S. Hieronymus in 4 Malach. et Damasc. lib. 4, c. 14, et Cyrill. catech. 4 mystagogicâ. De hæc mensâ canit Psaltes 115, 4: *Quid retribuam Domino, pro omnibus que retribuit mihi? Calicem salutaris accipiam, et nomen Domini invocabo.* Et psalm. 22, 5: *Parasti in conspectu meo mensam adversus eos qui tribulant me. Impingulati in oleo caput meum, et calix meus inebrians quàm præclarus est!* Et Zach. c. 9, 17: *Quid bonum ejus est, et quid pulchrum ejus, nisi frumentum electorum, et vinum germinans virginis?*

VERS. 24. — FACIESQUE ILLI LABIUM AUREUM. Labium, id est, limbum circumcirca.

VERS. 25. — ET IPSI LABIO CORONAM INTERRASILEM ALTAM QUATUOR DIGITIS. Heb. ipsi labio sive limbo facies clausuram, id est, limbum alium qui claudit limitens mensæ, ne ex eâ panes deciderent, et cujus una pars claudit altam; quod noster interpres exprimit per *interrasile*; in opere enim interrasili quedam plana sunt, quedam vero exsculpta sunt opere tornatili, ut ea que plana sunt ambiant. Opus hoc interrasile, triplicemque hunc limbum, sive coronam, ita describit Vivalpando: Si ponas, inquit, tabulam crassam quatuor digitis, ex quibus duo medi ad interiora retrahantur et variis calaturis asperiores reddantur, est opus interrasile; reliqui verò duo digiti, scilicet unus infernè, alter supernè cymatium erit ipsi tabule, quod Vitruvius vocat opus Lesbium, cùm scilicet ipse limbus interrasilis utrinque, puta infernè et supernè, cymatio quasi coronâ cingitur.

ET SUPER ILLAM, ALTERAM CORONAM AUREOLAM. Tertius erat hic mensæ limbus, secundo impositus, ut secundus impositus erat primo et ino, idque ad ornatum magis quàm ad necessitatem. Noster interpres hanc coronam vocat *aureolam*, non quasi non esset ex puro auro (Hebræa enim vocat eam coronam auream), sed quia parva erat; ideòque minùs auri quàm ceteræ confinebat, q. d., coronulam. Hinc scholasticos sumpsisse nomen aureole, ut per illud dotes quasdam accidentales beatitudinis significarent, que propriæ erant virginum, martyrum et doctorum, censet Ribera et alii.

VERS. 27. — UT MITTANTUR VECTES PER EOS. Verisimile est vectes hosce fuisse annulis insertos et protensos, non secundùm longitudinem, sed secundùm latitudinem mensæ, ut scilicet ferri posset mensa gravis à quatuor viris in humeris; nam aliqui, si secundùm longitudinem mensæ protensi fuissent hi vectes, cùm mensa tantùm esset lata cubitum unum, non potuissent commodè eâ parte duorum bajulorum

humeris inferi; secus erat in arcâ; hæc enim lata erat cubitum et dimidium. Ita Abulens.

VERS. 29. — PARABIS ET ACETABULA, AC PHIALAS, THURIBULA ET CYATHOS, IN QUIBUS OFFERENDA SUNT LIBAMINA, EX AUREO PERISSIMO. Acetabula, hebr. scutellas; Septuag. *επιβλητες*, id est, paropsides, patellas vel catinas; puta ad excipiendam et continentendam similitam, quando illa offerri debebat; item ad excipienda sacrificia sartaginis et cibiani, de quibus Levit. 2.

PHIALAS. Vasa sunt parva et concava, in conviviis nobilioribus nota; hebr. vocantur *cappoth*, à curvitate vole mandis, quam imitantur. Septuag. vertunt *βύρανα*, id est, mortaria, unde et S. Hieron. sæpè eâ vocat, mortariola. Erant hæc phialæ paratæ ad vinum, aliaque libamina in sacrificiis fundenda; ad idem parati erant cyathi. Vasa hæc allegoricè mensuram predicationis significant, ut scilicet singulis iuxta capacitatem in indolis et ingenii illa temperetur et conferatur. Rursùm, S. Gregorius homil. 6 in Evang. per phialas, doctores; per cyathos, minis doctos et sapientes accipit. In tabernaculo, inquit, non solum phiala, præcipiente Domino, sed et cyathi facti sunt. Per phialas quippe doctrina exuberans; per cyathos verò parva atque angusta designatur scientia. In Dei ergo tabernaculo, id est, in Ecclesiâ, positi, si per doctrinam sapientiæ ministrare phialas minime potestis, in quantum pro divinâ largitate sufficitis, proximis vestris boni verbi cyathos date. Etiam vobiscum alios trahite; in viâ Domini socios habere desiderate; si ad Deum tenditis, curate ne ad eum soli perveniatis. Nimirum, qui concionari nequit, catechizet, confessiones audiat; si nec hoc potest, proximum consoletur, monet, hortetur ad confessionem, ad elemosynas, ad virtutem.

THURIBULA, scilicet ad asservandum tum thymiama quod adolendum erat, tum thus quod panibus propositionis imponendum erat, ut dicitur Levit. 24, 7. Noster alibi, crateras, Septuaginta libatoria vertunt; quia, ut videtur, suâ cavitate servire poterant utrique, scilicet tam thuri, quàm libamini suscipiendo.

Nota. Hæc vasa facta sunt ut subservirent partim altari holocaustorum (in quo non commodè neque nitidè reponi potuissent hæc vasa; unde reposita sunt in mensâ hæc), partim altari thymiatis, videlicet ut pro eo ex thuribulis his thus acciperet sacerdos in thuribulum aliud, quod plenum igne ex altari holocaustorum accepterat, ut in eo thymiama adoleret in altari thymiatis.

Dices: Exodi 37, 15, dicitur hæc vasa facta esse in usus mensæ. — Respondeo, duplicem fuisse mensæ usum; primum, ut contineret panes propositionis; secundum, ut esset quasi repositorium vasorum mundorum, et ita subserviret altari utrique; atque in hunc usum mensæ dicuntur facta esse hæc vasa, Exodi 37, non autem quasi iis liberaretur, aut thus adoleretur in mensâ. Ita Abulens. Hæc vasa in tabernaculo erant pauca, unde omnia unâ mensâ capi poterant. Salomon verò eorum numerum auxit; solas enim phialas fecit centam, easque aureas; ideòque uti decem candelabra, ita et decem mensas fecit, quinquè à dextris, quinquè à

sinistris. Joseph., lib. 8 Antiq. 2, ait has mensas habuisse phialas et pateras aureas viginti millia, argenteas quadraginta millia.

Alier respondet Vivalpando lib. 4 de Templo, c. 57, hæc vasa soli mensæ servivisse, nam per acetabula intelligit crateres aureos, quibus singuli panes imponebantur; per thuribula eorum opercula, ne panes à pulveribus vel à muscis foederentur. Ita et Vatablus per phialas accipit vasa quibus imponebatur thus supra ipsos panes; per cyathos vasa, in quibus vinum pro panibus libabatur, de quo Levit. 24, 5. Itaque hæc vasa, et hæc panum libatio fuerunt typus calicis et libationis sanguinis Christi, cum ejusdem corpore, sub specie panis, in Eucharistiâ; de quo rursùm paulò post dicam. Hæc responsio valdè probabilis est, tum quia magis satisfacit verbis S. Script., tum quia mensa erat parva et panes magni, ita ut iis planè tecta fuisse videatur; tum quia alia vasa ad altare holocaustorum, et alibi reponi poterant.

VERS. 50. — ET PONES SUPER MENSAM PANES PROPOSITIONIS IN CONSPECTU MEO SEMPER. Nota panes propositionis, qui scilicet proponantur, sive ponantur ante Dominum, vel coram arcâ et propitiatorio, in quo se præsentem exhibet Deus; hinc hebr. vocantur *lachme panim*, id est, panes faciei, et græcè Septuag. eos vocant *επιπροσέτοιμα*, id est, panes faciales, qui scilicet positi essent ante faciem et conspectum Dei, sive, ut Septuag. *επιπροσέτοιμα θεού*, id est, coram Deo. Perperam ergo Judei putant hos panes facierum vocari, eò quòd duas habent facies, id est, superficies similes, puta superiorem et inferiorem, ut fit in libris nostris et hostiis; aut quòd quatuor habent angulos, quos ipsi vocant *faces*. De his panibus plura dicam Levit. 24, v. 5.

Nota. Sicut candelabro Mosaico in templis Christianorum respondent candelabra et lumina, ac præsertim lampas accensa ante vener. Sacramentum (hoc est enim nostrum Sanctum sanctorum), et sicuti altari thymiatis respondent nostra thuribula, et thurificatio in sacrificio Misse; ita mensæ panum propositionis respondet mensa Spiritus sancti, quam vocant, que in tempore diebus Dominicis, multis in locis proponitur plena panibus, ut ii in pauperes distribuatur, idque ex prisco Ecclesiæ ritu. Nam S. Paulus, 1 Corinth. 16, v. 2, jubet in Ecclesiâ die Dominicâ collectam fieri elemosynarum, que in pauperes erogentur.

VERS. 31. — FACIES ET CANDELABRUM DUCTILE DE AUREO MUNDISSIMO. Nota primò. Candelabrum hoc erat unum ex tribus que erant in Sancto, eratque ad dextram altaris thymiatis. Hoc candelabrum ductile erat, id est, malleatione productum et efformatum ex uno auri talento; erat enim concavum et parvum uti et mensa et altare. Secundò, hastile medium candelabri utrinque habebat tres calamos, sive ramos, id est, universim sex, qui omnes cum hastili equaliter in altum assurgabant; hinc septidmum erat candelabrum; et in summitate tam hastilis, quàm ejusque calami habebat lucernam; habebat ergo septem lucernas. Hæc

autem omnia non erant inserta vel affixa, sed ductilia, puta ex unâ auri massâ et talento malleatione producta. Tertio, calami ornati erant triplici, hastile verò quadruplici ordine scyphorum, sphaularum sive globulorum, et liliorum vicissim sibi succedentium ter in calamis, quater verò in hastili. Hastile enim infra calamos unum habebat ordinem scyphorum et sphaularum, uti dicam v. 35. Quarto, lucernæ hæc tabernaculum sive Sanctum, altare thymiatis et mensam panum propositionis illuminabant, sed noctu tantùm, uti pluribus dicam c. 27, v. 21. Quintò, candelabrum habebat sua emunctoria, item thuribula sive vasa, in quibus ea quæ emuncta erant, extinguebantur. Sextò, candelabrum in Sancto positum erat obliquè, ita ut lucernæ ad meridiem et orientem respicerent. Ita Josephus. Septimò, in tabernaculo unum tantùm erat candelabrum; in templo verò Salomonis fuerunt decem candelabra, quinquè ad dexteram et quinquè ad sinistram, ut patet 5 Reg. 7, 49. Unde corrigendus est Josephi codex 1. 8 Antiq. 2, ubi sit in templo fuisse decem millia candelabrorum; corrigendum enim est decem candelabra.

Symbolicè, candelabrum hoc imago erat celestis sphaeræ septuaginta, sive septem planetarum. Tabernaculum enim typum gerebat mundi; Sanctum sanctorum verò eorum empyrei beatorum. Ita Philo et Josephus.

Allegoricè, candelabrum est Christus, vel potius Ecclesia, Apocal. 1, ult., quæ lux est doctrinæ veritatis. Primò, et aptissimè, candelabrum est fides et doctrina Ecclesiæ toti mundo præluens, eumque illuminans. Secundò, septem ejus lucerne sunt omnes doctores, qui totâ nocte presentis seculi lucent viâ et doctrinâ; hæc omnia facta sunt ex talento auri, quod pondus plenum est et perfectum; quia eorum doctrina et vita perfecta est in sapientiâ et charitate. Tertio, scyphi significant ritum ad Deum et res divinas, sphaeræ contemptum terrenorum (sphaera enim sive globus terram tantùm tangit in puncto); lilium pulchritudinem virtutum et odorem bonæ vitæ, quæ tria doctores habere debent. Sic Virgilius dixit virum bonum esse instar sphaeræ rotundum, ne in angulis sordes resideant, cùm de eo ait:

Hic mundi instar habens totus teres atque rotundus,

Externè ne quid labis per devia sidat.

Hæc omnia facta sunt ex auro, quia virtutes jam dictæ ex charitate manare debent. Rursùm candelabrum ductile est, non fusile; quia doctores multis tentationibus et persecutionibus mundi et poliri debent, antequàm ad culmen virtutis perveniant; ut cæteris præluceant. Quarto, hoc candelabrum illuminabat mensam, altare, totumque Sanctum noctu, quia fides et doctrina Ecclesiæ debet illuminare et dirigere orationes, opera misericordiæ, omniaque sancta opera fidelium in hæc vitâ; nam in celo eâ opus non erit; ibi enim omnes erunt docibiles Dei et theodidacti. Quintò, emunctoria sunt disputationes et explicationes, quibus errores auferuntur, et sua veritati lux redditur. Sextò, in tabernaculo erat unum candelabrum, in templo decem; quia

major est in doctrina et cognitio mysteriorum divinarum in Ecclesia quam fuerit in Synagoga; in templo quinque candelabra erant ad dextram, et quinque ad sinistram; quia Ecclesia tam in prosperis quam in adversis semper est luce plena, nec successibus erigitur, nec persecutionibus deicitur. Ita ex S. Gregorio hom. 6 in Ezech. et Beda, Ribera de Templo, lib. 2, c. 15.

Moraliter ergo doctores et doctrina sunt lux et candelabra Ecclesiae; eorum haec sit prima lex: *Doctor, ait S. Bernardus, sit concha, non canalis*, hoc est, prius scientiam recipiat, eaque se impleat, ut plenus eam deinde in alios effundat; prius se doceat quam alios. Secunda:

Quidquid praecipies, esto brevis; ut cito dicta

Percipiant animi doctes, teneantque fideles.

Tertia: non tantum intellectum, sed et affectum imbuat; nam doctrina spiritus non curiositatem acuit, sed charitatem accendit, inquit S. Bernardus. Quarta: prius doceat factum quam verbo. Sic enim Jesus prius copiam facere, deinde docere: *Doctrina*, inquit S. Gregorius, cum omni imperio docetur quando prius agitur quam dicitur; nam doctrina subtrahit fiduciam, quando conscientia praepedit linguam. Et S. Chrysost. hom. 25 in Matth. *Si bene, ait, riseris, et bene doceris, omnium iudex eris; si male vixeris, et bene doceris, tui solus; nam bene docendo populum instruis, sed male vivendo doces Deum, quomodo debeat te condemnare*; nam ut idem ait serm. de Compunctione: *Grandis est condemnatio componentis sermonem suum, vitam vero suam negligenti*. Quinta: Ita doceat ut delectet, itaque influat in animam audientis:

Omne tulit punctum, qui miscuit vile dulci.

Sexta:

Quae vobis, sine arrogantia postulanti imperites;

Quae nescis, sine occultatione ignorantia tibi postula imperitari.

Ait Seneca 4 de Virtut.

Vis exempla et dicta sapientum? Thales rogatus quis esset felix? Qui corpore, inquit, sanus est, animo vero eruditus. Ita Laert. l. 1. Socrates rogatus quodnam esset pulcherrimum animal? Homo, ait, doctrinam ornatus. Demades aiebat doctos ab indoctis tantum differre, quantum dii ab hominibus. Socrates videns divitem indoctum: *Ecce, ait, aureum mancipium*. Et videns alium similem: *Ille, ait, equus est argenteo ornatus*. De moeritis dicebat doctrinam auro pretiosiorum esse. Aristoteles rogatus quae res differrent docti ab indoctis? *Qua vivit, ait, a mortalis*. Idem: *Visus, ait, lumen accipit ab aere; anima vero a discipulis et doctoribus*. Glycon aiebat doctrinam esse sacrum asyllum omnium hominum. Cleanthes dicebat homines imperitos soli formam differre a bestiis. Theodosius imperat. cum Arsenio filios in disciplinam traderet, ait: *Si tales se praebent, ut mores ad disciplinam lequesque Dei component, imperium eis tradam; sin minus, melius erit ut privati vitam agant, quam doctrinam nullam cum periculo imprent*. Carolus IV, in scholam Pragensem aliquando ingressus, cum disputantes liberalium artium magistros per horas quatuor

audivisset, idque purpurati molestè ferrent, ac tempus caecae adesse dicerent: *Mihi, inquit, tempus est minime, nam cena mea haec est*; testis est Aeneas Sylvius lib. 4 Comment. de gest. Alphonsi. Alphonsus, rex Aragonum, assererat male se perdere omnia, quam studia et libros, seque ex libris arma et armorum jus didicisse. Idem divitem indoctum vocabatur *velus aureum*. Diogenes captus à latronibus, et rogatus quis esset, quid sciret? respondit: *Philosophus sum, et hominibus praesse scio*. Idem dicebat eruditionem juvenibus asserere sobrietatem, senibus solatium, pauperibus divitias, divitiis ornamentum; propterea quod aetatem sapientie sponte lubricam coerecat ab intemperantia, senectutis incommoda honesto solatio mitiget, pauperibus sit proviatio, divitum fortunam ornem; testis est Laert. lib. 5, cap. 31. Dionysius junior pulsus regno, et rogatus quid illi Plato et Philosophiae studium profuisset? *Ut tantam, inquit, fortunam mutationem ex ipso animo feram*; testis est Plutarch. Illustris vero fuit S. Cyprianus, qui doctrinae et praedicationi usque ad mortem insistere immerique voluit, et usque ad martyrium plebem suam docuit, et exhortatus est ad omnem virtutem; testis est Pontius in eius Vita. Zeugmatius monachus, quamvis excus esset, sedulo tamen circuli docens, corripens et confirmans nunquamque, ait Theodoret. lib. 4, cap. 28. Similis ei in doctrinae copia et facilitate fuit Asclepius Afer, Episcopus, sub annum Domini 440, sub Theodosio juniore, teste Gennad. in Catal.

VERS. 53. — TRES SCYPHI QUASI IN NUCIS MODUM PER CALAMOS SINGULOS. Scyphus vocat partes candelabri prominentes instar nucum, vel, ut hebraice est, amygdalorum (amygdalus enim est nucis species) quoad flexum laterum. Josephus loco nucum et scyphorum habet mala punica: *Distinctum, inquit, erat, globulis, liliis et malis punicis*. Sed Vilalpando aliter haec ex graeco Josephi codice vertit sic: *Erat distinctum globulis et cytinis*, id est, floribus malorum punicorum, quae est species lili; hanc enim exprimiunt eruptentes calyculi malorum punicorum. Alcazar tamen in Apoc. 4, v. 11, censet praeter lilia, fuisse quoque cytinis in candelabro. Hi enim sunt praecipui flores, qui in Cantico libro celebrantur, hique appositè figurant purpureos martyres, qui mirè Ecclesiam decorarunt, ejusque fecunditatis fuerunt indices et praenuntii. Candelabrum enim fuit instar arboris pretiosae et valde frugiferae, uti mox dicam.

SPHERULAE SIMUL ET LILIUM. Pro sphaerula, hebraice est *capitulum*, id est, poma, globuli vel sphaerulae instar pomorum. Unde videtur, quod in hoc candelabro fuerit aliqua arboris similitudo, utpote quod brochia et ramos utrinque expandebat, et floribus ac pomis erat onustum. Hinc secundò, licet Vilalpando et alii passim scyphos à sphaerulis et liliis sejungant, probabile tamen valde est, quod docet Alcazar, haec tria fuisse conjuncta, ita scilicet ut scyphus sine calyculis inserta essent poma, cum liliis et cytinis, scilicet glandes suis calyculis inserte sunt. Tales enim scyphi, pleni pomis ac liliis, pulchriores erant in candelabro,

quasi in arbore; et hoc significat vox *simul*, q. d.: Singulae sphaerulae ac lilia erunt cum singulis scyphis, quibus inseruntur. Verum, quia contraria sententia est communis, hinc secundum eam sequentia explicabo.

ER LILIUM. Lilia haec in summitate calamorum fuisse, liliisque hisce insimilatum fuisse lucernam tradit Philo libro *Quis rerum divinarum haeres*, post medium. Vide horum speciem in idea et imagine candelabri affabre expressam apud Vilalpando, pag. 588. Denique, ut dicitur v. 51, haec omnia erant ex ipso procedentia, nam ex trunco seu hastili candelabri maleo cuncta duebantur et fingebantur; nullae verò partes aliunde factae incrustabantur.

HOC ERIT OPTIS SEX CALAMORUM. In singulis calamis primò erat scyphus amygdalatus, secundò sphaerula sive globulus, ultimò lilium, post quod sequebatur pars calami continua; post hanc rursus scyphus, deinde sphaerula, tertio lilium, ac consequenter iterum pars calami continua; post eam tertio redibant scyphus, sphaerula et lilium; ac denique in summitate erat lucerna, seu vas ad excipiendum oleum. Vide Abulens. q. 29. Vilalpando verò, lib. 4 de Templo, c. 60, alium ordinem ponit: censet enim lilium fuisse interjectum ubique inter scyphum et sphaerulam. Hoc foret convenientius et commodius pro dispositione scyphorum, liliorum et sphaerularum in ipso hastili, ut illa esset uniformis et pariformis cum calamis; nisi hic ordo invertitur ordinem quem ponit S. Script.: haec enim primò ponit scyphum, secundò sphaerulam, tertio lilium.

VERS. 54. — IN IPISO AUTEM CANDELABRO, IN IPISO HASTILI SIVE TRUNCO CANDELABRI, UNDE CALAMI PRODEUNT, ERUNT QUATUOR ORDINES SCYPHORUM, SPHERULARUM ET LILIORUM.

VERS. 55. — SPHERULE SUB DUOBUS CALAMIS PER TRILOGA, QUI (CALAMI) SIMUL SEX FIUNT, PROCEDENTES DE HASTILI UNO, Q. D.: In hastili erunt tria loca, ex quibus tres ordines duorum calamorum orientur, et sub quolibet loco et ordine duorum calamorum erit sphaerula, ita ut post quamque sphaerulam sequatur unus ordo calamorum. Quod ut clarè cernas, ecce hic erat ordo quatuor scyphorum, sphaerularum et liliorum in ipso hastili; infernè in pede hastilis erat primus scyphus, et deinde prima sphaerula; post hanc duo utrinque ascendebant calami longissimi, ut possent ceteris, qui sursum, idèque breviores erant, aequari, itaque ut equum, id est, aequale esset opus, ut dicitur cap. 37, v. 19. Post primos hos duos calamos infimos, ascendendo in hastili, sequebatur primum lilium, post hoc secundus scyphus, et secunda sphaerula; post hanc sphaerulam sequebantur duo calami medii, unus ab uno, alius ab alio latere. Post hos erat secundum lilium; post hoc tertius scyphus cum tertio sphaerula, post quae duo ultimi calami brevissimi. Post hos tertium lilium, ac denique quartus scyphus, quarta sphaerula, et quartum lilium, cum lucerna in summitate.

Tropolog. post sphaerulam sequitur calamus; quia sanctus doctor est sphaerula, id est, rotundo et aequali

semper statum et vultu in lætis et tristibus; unde quasi calamus in altum erigitur, ut alius prelucet.

VERS. 57. — UT LUCEANT EX ADVERSO, VERSUS MENSANAM PROPOSITIONIS, QUAE IN ADVERSA, PUTA IN AQUILONARI, ERAT PARTE TABERNACULI; HÆC ENIM MENSA ERAT MENSA DEI, IN QUÀ DEUS QUASI COMEBAT; IN CENÀ AUTEM NOCTURNÀ PONITUR CANDELA, VEL LUCERNA ILLUMINANS MENSAM, UT COMEDENTES VIDEANT QUID COMEDANT.

VERS. 58. — UBI QUAE EMUNCTA SUNT EXTINGUANTUR. Puta, vasa quae villas elychiorum emunctas recipiant, ut ibi extinguantur, ne sparsæ per tabernaculum illud foderent, et pravo odore inficiant. Chald. vasa haec vocat thuribula.

VERS. 59. — OMNE PONDUS CANDELABRI, ETC. HABEBIT TALENTUM AURI. Talentum, inquit Josephus, lib. 5, c. 7, erat pondus minarum 400, quod Ribera intelligit de mina hebraea, quae sexaginta continet siclos, Ezech. 45, v. 12, hoc est, drachmas 240, cum Atticum talentum 60 minas, centum tantum drachmarum, contineret. Talentum ergo hebraeum hæc ratione continisset sex millia siclorum, id est, viginti quatuor millia aureorum. Verum c. 58, v. 25, demonstrabo hebraeum talentum tantum continuisse tria millia siclorum, cümque siclus, ut dicam cap. 50, v. 15, contineret 4 drachmas Atticas, id est, 4 aureos, sequitur talentum hebraeum continens tria millia siclorum, appendisse et valuisse duodecim millia aureorum: loquor de talento auri, nam talentum argenti paris erat ponderis, sed imparis pretii, ut patet. Ex talento fieri poterat candelabrum, quia ipsum parvum erat et eavum; ut significaret internum Dei Spiritum, qui se Ecclesiae ejusque doctoribus intimè insinuat.

VERS. 40. — INSPICE, ET FAC SECUNDUM EXEMPLAR QUOD TIBI IN MONTE MONSTRATUM EST. Fac secundum exemplar, hebraice additur *corum*, scilicet candelabri et tabernaculi cum suis vasis, quod tibi hisce 40 diebus in monte Sina vivè voce à Deo describitur, et simul ideà aliqua sensibili intendum proponitur. De illo enim tabernaculi veteris typi, haec verba ad litteram esse accipienda, docet S. Stephanus Actor. 7, v. 44, et patet ex promissione quam fecit hic Deus Mosis v. 9. Secundò, ex Apostolo Hebr. 8, v. 5, liquare videtur, hic etiam à Deo ostensum fuisse exemplar anagocicum, res videlicet coelestes et tabernaculum spirituale, quod hoc materiali significatur; quales secundum hoc jubetur hic Moses fabricare suum materiale tabernaculum, videlicet ut illi spirituali quasi suo antitypo respondeat, illudque aptè significet et representet; quamvis Script. res illas coelestes et spirituales hic non explicet. Ita sentit Beda hic. Hinc S. Justinus, orat. parenet. ad Gentem, ante finem, censet Platonem ex hoc loco Mosis accepisse suam opinionem de ideis.

Tropol. S. Gregorius in lib. 4 Reg. c. 10: Hæc est, inquit, forma electæ obedientie, ut in omni quod foris agimus, ad potentiam creatoris, ejusque sapientiam, quasi ideam ubique presentem, aspiciamus. Rursum, inspicie exemplar obedientie, patientie, fortitudinis,

charitatis, humilitatis, contemptus mundi, omniumque virtutum, quod tibi in monte Calvarie à Christo ostensum est, quodque Moses per suum altare holocaustorum et thymiamatis, perque tabernaculum, sacras vestes et victimas adumbravit, illudque exprime et imitare; ita tabernaculum virtutibus omnibus adornatum et perfectum Deo in animâ tuâ construes. Nam, ut ait S. August. lib. de verâ Religione, c. 16: *Tota vita Christi morum disciplina fuit. Satellites voluptatum divitiis perniciosè appetebant; pauper esse voluit. Honoribus et imperiis inhiabant: rex fieri noluit. Carnales suos filios magnum bonum putabant: tale conjugium protelique contempsit. Contumelias superbissimè horrebant; omne genus contumeliarum sustinuit. Injurias intolerabiles esse arbitrabantur; quæ major injuria quàm justum innocentemque damari? Dolores corporis excrabantur; flagellatus atque cruciatus est. Mori metuebant; morte multatus est. Ignominiosissimum mortis genus crucem putabant; crucifixus est. Omnia quæ habere cupientes non rectè vivebamus, carendo vitia fecit; omnia quæ vitare cupientes à studio desistebamus veritatis, perpetuando deiecit.*

Hoc Christi crucifixi exemplar assidue inspexit S. Franciscus, ut illud in se exprimeret, ideòque non tantum in mente, sed et in corpore sacra ejus stigmata divinitus impressa accepit. Audi S. Bonaventuram in ejus Vita lib. 1, c. 15: *Excreverat, inquit, in eo insuperabile amoris incendium boni Jesu in lampades ignis atque flammarum. Cum igitur seraphicus desiderium ardoris sursum ageretur in Deum, et compassiâ dulcedine in eum transformaretur, qui ex charitate nimis vo-*

CAPUT XXVI.

1. Tabernaculum verò ita facies: Decem cortinas de bysso retortâ, et hyacintho, ac purpurâ, coccoquo bis tincto, variatas opere plumario facies.
2. Longitudo cortinæ unius habebit viginti octo cubitos; latitudo quatuor cubitorum erit. Unius mensura fient universa tentoria.
3. Quinque cortinæ sibi jungentur mutuo, et alia quinque nexu simili cohererebunt.
4. Ansulæ hyacinthinæ in lateribus ac summitatibus facies cortinarum, ut possint invicem copulari.
5. Quinquagenas ansulæ cortinæ habebit in utraque parte, ita insertas, ut ansa contra ansam veniat, et altera alteri possit aptari.
6. Facies et quinquaginta circulos aureos, quibus cortinarum vela jungenda sunt, ut unum tabernaculum fiat.

luit crucifigi; quodam mane circa festum Exaltationis sanctæ Crucis, dum oraret in latere montis, vidit Seraph unum sex albas habentem tam ignitus quàm splendidus de caelis descendere. Cümque volatu celerrimo pervenisset in aeris locum viro Dei propinquum; apparuit inter alas effigies hominis crucifixi, in modum crucis manus et pedes extensos habentis, et cruci affixus. Duæ alæ super caput ipsius elevabantur, duæ ad volandum extendebantur, duæ vero totum velabant corpus. Hoc videns vehementer obstupuit, mixtumque merore gaudium cor ejus incurrit. Et paucis interpositis: Intellexit tandem ex hoc, Domino revelante, se non per martyrium carnis, sed per incendium mentis totum in Christi crucifigi similitudinem transformandum. Disparens igitur visio mirabilem in corde ejus reliquit ardorem; sed et in carne non minus mirabilem expressit signorum effigiem. Statur namque in manibus ejus et pedibus apparere cooperant signa clavorum, sicut paulo ante in effigie illâ viri crucifigi conspexerat; manus enim et pedes in medio clavis confixæ videbantur; dextrum quoque latus, quasi lanceâ transfursum, rubrâ cicatrice obductum erat, quod sæpè sanguinem sacrum effundens, tunicam et femoralia respergebat.

Denique S. Bernardus tractatu de Vitâ solitaria: Domus, inquit, decoris Dei cuilibet edificanda est, quæ et in altitudine mentis et piâ meditatione, quasi in ideâ, ostenditur, ut edificet secundum formam paupertatis, non domos ad habitandum, sed tabernacula ad deserendum, ut sic in se excitet contemptum omnium exteriorum, et amorem interiorum atque coelestium.

CHAPITRE XXVI.

1. Vous ferez ce tabernacle en cette manière: Il y aura quatre couvertures différentes: la première, qui paraîtra en dedans, et qui servira comme de plafond, sera composée de dix rideaux de fin lin retors, de couleur d'hyacinthe, de pourpre et d'écarlate teinte deux fois; ils seront parsemés d'ouvrages de broderie, pour l'ornement du tabernacle.
2. Chaque rideau aura vingt-huit coudées de long, afin que passant au travers sur le toit du tabernacle, qui sera haut de dix coudées, et descendant d'un pied de terre; et ce rideau aura aussi quatre coudées de large, afin que les dix rideaux joints ensemble égalent la longueur du tabernacle, qui sera de quarante coudées. Tous les rideaux seront donc d'une même mesure, et tiendront l'un à l'autre pour ne faire qu'une seule et même couverture.
3. Mais cette couverture sera de deux pièces, pour la commodité de ceux qui seront chargés de tendre et de détendre le tabernacle. Ainsi cinq de ces rideaux tiendront l'un à l'autre, et les cinq autres seront joints de même l'un à l'autre.
4. Vous mettez pour cela des cordons d'hyacinthe aux bords des rideaux des deux côtés, afin qu'ils puissent s'attacher l'un à l'autre.
5. Chaque rideau aura cinquante cordons de chaque côté, placés de telle sorte que lorsqu'on approchera des rideaux, les cordons de l'un répondent à ceux de l'autre, et qu'on puisse les attacher ensemble.
6. Vous ferez aussi cinquante anneaux d'or, avec leurs agrafes, qui serviront à joindre ensemble les deux voiles composés chacun des cinq rideaux, afin qu'il ne s'en fasse qu'un seul voile pour couvrir le tabernacle,

7. Facies et saga ciliciana undecim, ad operiendum tectum tabernaculi.
8. Longitudo sagi unius habebit triginta cubitos; et latitudo, quatuor; æqua erit mensura sagorum omnium.
9. E quibus quinque junges seorsum, et sex sibi mutuo copulabis, ita ut sextum sagum in fronte tecti applices.
10. Facies et quinquaginta ansas in orâ sagi unius, ut conjungi cum altero queat; et quinquaginta ansas in orâ sagi alterius, ut cum altero copuletur.
11. Facies et quinquaginta fibulas aeneas, quibus jungantur ansæ, ut unum ex omnibus operimentum fiat.
12. Quod autem superfluerit in sagis quæ parantur tecto, id est, unum sagum quod amplius est, ex medietate ejus operies postiora tabernaculi.
13. Et cubitus ex unâ parte pendebit, et alter ex alterâ, qui plus est in sagorum longitudine, utrumque latus tabernaculi protegens.
14. Facies et operimentum aliud tecto de pellibus arietum rubricatis; et super hoc rursum aliud operimentum de lanthinis pellibus.
15. Facies et tabulas stantes tabernaculi de lignis Setim,
16. Quæ singulæ denos cubitos in longitudine habeant, et in latitudine singulas ac senissenas.
17. In lateribus tabulæ, duæ incastraturæ fient, quibus tabulæ alteri tabulæ connectantur; atque in hunc modum cunctæ tabulæ parabuntur.
18. Quatuor viginti erunt in latere meridiano, quod vergit ad austrum.
19. Quibus quadraginta bases argenteas fundes, ut binæ bases singulis tabulis per duos angulos subjiciantur.
20. In latere quoque secundò tabernaculi quod vergit ad aquilonem, viginti tabulæ erunt,
21. Quadraginta habentes bases argenteas; binæ bases singulis tabulis supponentur.
22. Ad occidentalem verò plagam tabernaculi facies sex tabulæ,
23. Et rursum alias duas que in angulis erigantur post tergum tabernaculi.
24. Eruntque conjunctæ à dorsum usque sursum, et una omnes compago retinebit. Duabus quoque tabulis que in angulis ponendæ sunt, similis junctura servabitur.
25. Et erunt similis tabulæ octo, bases earum argenteæ sedecim, duabus basiibus per unam tabulam supputatis.
26. Facies et vectes de lignis Setim quinque ad continendas tabulas in uno latere tabernaculi,
27. Et quinque alios in altero, et ejusdem numeri ad occidentalem plagam;
28. Qui mittentur per medias tabulas à summo usque ad summum.

7. Vous ferez encore onze rideaux de poil de chèvre, pour mettre sur cette première couverture, et pour couvrir plus solidement le dessus du tabernacle.
8. Chacun de ces rideaux aura trente coudées de long, afin qu'étant posés sur le tabernacle, ils le couvrent jusqu'à terre de chaque côté; et il en aura aussi quatre de large; en sorte que les onze étant joints ensemble, feront quarante-quatre coudées de long, quoique le tabernacle n'en doit avoir que quarante; et ils seront tous de la même mesure, tant pour la longueur, que pour la largeur.
9. Vous en joindrez cinq ensemble séparément, et les six autres se tiendront aussi ensemble séparément; en sorte que le sixième puisse se rabattre par devant le toit, à couvrir le frontispice du tabernacle.
10. Vous mettez aussi cinquante cordons aux bords d'un de ces rideaux, afin qu'on puisse le joindre avec l'autre qui en est proche; et cinquante aux bords de l'autre, pour l'attacher à celui qui le touchera.
11. Vous ferez aussi cinquante boucles d'airain, par lesquelles vous ferez passer ces cordons, afin que de tous ces rideaux il ne se fasse qu'une seule couverture.
12. Et paroe que de ces rideaux, destinés à couvrir le tabernacle, il y en aura un de surplus, vous en emploierez la moitié pour couvrir le derrière du tabernacle, comme l'autre moitié aura été employée à couvrir le devant.
13. Et comme ces rideaux, étant de deux coudées plus longs que ceux de la première couverture, les débordent d'une coudée d'un côté et d'une coudée de l'autre, ce qui de surplus servira à couvrir les deux côtés du tabernacle, qui n'étaient pas couverts par les rideaux de la première couverture.
14. Outre ces deux couvertures, qui ne suffiraient pas pour mettre le tabernacle à couvert des injures de l'air, vous ferez encore une autre couverture, pour mettre sur le toit du tabernacle, laquelle sera de peaux de montons teintes en rouge; et sur cette troisième couverture tous en mettez une autre quatrième, aussi de peaux de montons teintes en bleu céleste.
15. Vous ferez aussi des ais de bois de Setim, pour le corps du tabernacle, qui se tiendront debout, étant joints ensemble.
16. Chacun de ces ais aura dix coudées de haut, et une coudée et demie de large.
17. Chaque ais aura une rainure d'un côté, et une languette de l'autre, afin qu'ils s'emboîtent l'un dans l'autre; et tous les ais seront disposés de cette même manière.
18. Il y en aura vingt du côté méridional qui regarde le vent du midi.
19. Vous ferez fonder aussi quarante bases d'argent, afin que chaque ais soit porté sur deux bases qui en soutiennent les deux angles.
20. Il y aura aussi vingt ais au second côté du tabernacle qui regarde l'aquilon.
21. Ils seront soutenus sur quarante bases d'argent, chaque ais en ayant deux pour le porter.
22. Mais vous ferez six ais pour le côté du tabernacle qui regarde l'occident,
23. Et deux autres plus forts, qui seront dressés aux angles du derrière du tabernacle.
24. Ces ais seront joints l'un à l'autre, depuis le bas jusqu'en haut, et ils seront tous embolés l'un dans l'autre. On les joindra aussi de la même manière aux deux ais qui seront mis aux angles.
25. Il y aura donc pour le derrière du tabernacle huit ais en tout, qui auront seize bases d'argent, chaque ais en ayant deux pour le soutenir.
26. Vous ferez aussi des barres de bois de Setim, de la longueur des côtés du tabernacle, cinq pour tenir fermes tous les ais d'un des côtés du tabernacle,
27. Cinq autres pour l'autre côté, et cinq de même pour celui qui regarde l'occident.
28. Elles s'appliqueront de travers contre tous ces ais, depuis un bout jusqu'à l'autre, étant posées à distance égale, de deux coudées en deux coudées.